

Педагогічна майстерність

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>Для всіх</i>
Спеціальність	<i>Для всіх</i>
Освітня програма	<i>Для всіх</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кред. ЕКТС/60 годин лекції – 4 години, семінарські – 4 години, самостійна робота – 52 години</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік/ домашня контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>https://rozklad.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>http://psy.kpi.ua/vikladachi/</i>
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com/c/MTUyMDcwOTg2MjY2?cjc=julgwt</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність» є комплекс властивостей особистості, який забезпечує високий рівень самоорганізації професійної педагогічної діяльності.

Метою дисципліни є формування у магістрів:

- здатності до міжособистісної взаємодії та педагогічної діяльності;
- здатності до навчання та самоаналізу (пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел);
- здатності до використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатності пропонувати концепції, моделі, винаходити й апробувати способи й інструменти професійної діяльності з використанням природничих, соціально-гуманітарних та економічних наук

Курс сфокусований на вивченні базових атрибутів педагогічної діяльності, рівнів розвитку педагогічної майстерності та її основних складових. Оскільки випускники другого рівня вищої освіти придатні до працевлаштування на педагогічних посадах, а саме: 23 викладачі, 231 викладачі університетів та вищих навчальних закладів, 2310 викладачі університетів та закладів вищої освіти, то, особлива увага зосереджена на сфері педагогічної взаємодії, особливостях комунікативного процесу в педагогічній діяльності.

Після засвоєння навчальної дисципліни магістри мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- організації результативної професійної діяльності індивідуально і як члена команди (педагогічного колективу);
- методів вивчення перспективного педагогічного досвіду, оцінювання творчого потенціалу особистості;
- методів, прийомів, принципів навчання та особливості їх застосування в навчальному процесі;
- специфіки, стилів, етапів педагогічного спілкування, ознак особистісно-діалогового спілкування;
- типів, структур, динаміки конфліктів у педагогічних ситуаціях, шляхів їхнього розв'язання;

уміння:

- усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань та їх викладання;
- оцінювати отримані результати та аргументовано захищати прийняті рішення;
- відповідально ставитися до виконання роботи та досягти поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики;
- раціонально планувати педагогічну діяльність, визначати її завдання, створювати для неї умови.

У результаті засвоєння дисципліни магістранти зможуть:

- організовувати оптимальне робоче й навчальне середовище;
- забезпечувати якість освіти відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій і Стандартів вищої освіти;
- використовувати сучасні шляхи професійного розвитку, підвищувати професійну культуру та педагогічну майстерність;
- реалізовувати технології творчої педагогічної діяльності.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни здобувачу бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами наукових інститутів та бібліотек.

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх і наукових галузей: філософії, педагогіки, менеджменту, історії тощо. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця дана навчальна дисципліна тісно пов'язана з іншими дисциплінами: «Педагогіка», «Психологія», «Політологія», «Соціальна філософія».

Дисципліна перебуває у певному зв'язку з іншими дисциплінами соціально-логіко-гуманітарного блоку, що створюють загальну світоглядну і методологічну основу для сприйняття здобувачами змісту пропонованої дисципліни.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СР
1	2	3	4	5
Розділ 1. Особливості педагогічної діяльності. Розвиток педагогічної майстерності				
Тема 1.1. Вступ до вивчення дисципліни	6	-	-	6
Тема 1.2. Педагогічна майстерність та її елементи	4	2	-	2
Тема 1.3. Сутність педагогічної діяльності	6	-	-	6
Тема 1.4. Педагогічна майстерність викладача на різних видах навчальних занять	6	-	-	6
Тема 1.5. Педагогічна техніка та її характеристики	6	-	2	4
Разом за розділом 1	28	2	2	24
Розділ 2. Майстерність педагогічної взаємодії				

Тема 2.1. Педагогічне спілкування, його сутність і особливості	4	2	-	2
Тема 2.2. Майстерність публічного виступу	6	-	2	4
Тема 2.3. Педагогічна майстерність вирішення конфліктних ситуацій	6	-	-	6
Тема 2.4. Імідж викладача. Кодекс честі викладача	6	-	-	6
Підготовка до ДКР	4	-	-	4
Підготовка до заліку	6	-	-	6
Разом за розділом 2	32	2	2	28
Всього годин	60	4	4	52

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література

1. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Х.: «Стильна типографія», 2019. 267 с.
2. Основи педагогічної майстерності: практикум / Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с.
3. Педагогіка вищої школи: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, І.Ф. Шумілова, О.М. Старокожко, О.Б. Голік. Бердянськ: БДПУ, 2020. 517 с.
4. Педагогічна майстерність: комплекс навчально-методичного забезпечення магістрів всіх спеціальностей денної форми навчання. Укл.: Волянчук Н.Ю., Москаленко О.В. – К.: НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», 2016. – 65 с. <http://psy.kpi.ua/wpcontent/uploads/2017/04/NMK-Ped.master..pdf>

4.2 Допоміжна література

1. Бойко І.В. Комунікативна компетентність як структурна складова професійної підготовки магістрів освітніх, педагогічних наук. Proceedings of the 2-nd International Scientific and Practical Conference «Scientific Research in XXI Century». Ottawa, Canada: Methuen Publishing House. 2020. С. 33–37.
2. Волкова Н.П., Лебідь О.В. Формування комунікативної компетентності майбутніх докторів філософії в умовах аспірантури. Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Дніпро: ТОВ «Роял Принт». Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. № 2 (20). 2020. С. 168–179
3. Галицька М.М. Складові комунікативної компетентності здобувачів вищих навчальних закладів. Освітологічний дискурс. № 2 (10). 2015. С. 39–48.
4. Гарань Н.С., Сипченко О.М., Чернякова О.В., Гончарова Н.В. Вебквест технології у професійній підготовці майбутніх фахівців. Гуманізація навчально-виховного процесу. № 1 (100). 2021. С. 25–34.
5. Демченко Н., Литвинчук Н. Проблеми формування комунікативної компетентності у майбутніх практичних психологів. Вісник національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія. № 13. 2018. С. 9–14.
6. Кулішов В.С. Дидактика вищої школи: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 142 с. Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/731992/1/%D0%94%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%92%D0%A8_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf
7. Основи психолого-педагогічної підготовки у вищій школі: навч.-метод. посібник для практичних занять та самостійної роботи здобувачів / Автори-упорядники Л.В. Маляр, В.І. Староста, М.І. Кухта. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2019. 84 с. Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/43642>
8. Столяренко О.В. Моделювання педагогічної діяльності у підготовці фахівця: навч.-метод. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. 148 с.

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

5.1 Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (посилання на літературу та завдання на СР)
1	Тема 1.2. Педагогічна майстерність та її елементи Зміст педагогічної майстерності викладача. Елементи педагогічної майстерності: гуманістична спрямованість, професійна компетентність, педагогічна техніка, педагогічний такт, педагогічна творчість (креативність), мовна культура. Структура педагогічних здібностей: перцептивні, організаторські, комунікативні, дидактичні, сугестивні, конструктивні, академічні, експресивні. Педагогічна культура. Педагогічний такт та його складові. Вимоги педагогічного такту. Завдання на СР: - Охарактеризувати елементи педагогічної майстерності - Розкрити сутність педагогічних здібностей. - Визначте ознаки педагогічної культури викладача
2	Тема 2.1. Педагогічне спілкування, його сутність і особливості Поняття педагогічного спілкування його види, цілі та функції. Структура педагогічного спілкування. Суб'єкт-суб'єктне спілкування, принципи педагогічного спілкування. Стили педагогічного спілкування (авторитарний, демократичний, ліберальний). Умови ефективності професійного мовлення педагога. Завдання на СР: - Охарактеризувати поняття «педагогічна взаємодія». - Проаналізувати рівні педагогічного спілкування. - Охарактеризувати техніку спілкування, комунікативні вміння педагога, правила педагогічного спілкування

5.2. Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять:

сформулювати у здобувачів:

- розуміння теоретичного матеріалу;
- вміння формувати самостійні судження, відстоювати власні погляди, аргументуючи їх на основі наукових фактів;
- уміння та навички самостійної роботи з підготовки до безпосередньої участі в семінарі-обговоренні.

№ з/п	Назва теми та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	Тема 1.5. Педагогічна техніка та її характеристики Мета: систематизувати та закріпити знання здобувачів про види педагогічної техніки. Питання для обговорення: - Значення психотехніки у діяльності педагога. - Розкрийте особливості вияву педагогічної техніки. Вимоги до рухів педагога? - Вимоги до зовнішнього вигляду педагога. - Охарактеризуйте основні прийоми внутрішньої техніки педагога. - Аналіз основних помилок викладача під час реалізації навчально-виховного процесу. - Назвіть складові техніки мовлення - Проксеміка, кінесика, екстралінгвістика в педагогічній діяльності Завдання на самостійну роботу: - Основні складові зовнішньої педагогічної техніки?

	2. Назвіть методи формування педагогічної техніки 3. Методи саморегуляції.
2	Тема 2.2. Майстерність публічного виступу <i>Мета:</i> систематизувати та поглибити знання здобувачів про особливості та структуру до публічного виступу. Питання для обговорення: 1. Проаналізуйте архітектуру публічного виступу 2. Охарактеризуйте аспекти ораторської майстерності. 3. Проаналізуйте техніки доповідача. 4. Проаналізуйте основні прийоми та способи привертання уваги слухачів. 5. Визначте типи ораторів. 6. Розкрийте зміст прийомів утримання уваги. 7. Розкрийте основні способи викладу матеріалу виступу. 8. Способи впливу на аудиторію 9. Основні перешкоди та труднощі в організації публічного виступу. Завдання на самостійну роботу: 1. Охарактеризуйте механізми живого зв'язку 2. Значення стислої психологічної характеристики аудиторії. 3. Прийоми зниження тривожності та страху перед аудиторією.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті. Самостійна робота з навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність» включає: поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- робота з довідковою літературою.

Види самостійної роботи здобувача освіти :

- підготовка до аудиторних занять – 42 год;
- підготовка до модульної контрольної роботи – 4 год;
- підготовку до заліку – 6 год.

Загалом – 52 год.

.

Загалом – 52 год.

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання:

Тема 1.1. Вступ до вивчення дисципліни

Предмет курсу «Педагогічна майстерність», його зміст, мета та завдання. Структура курсу та його основні категорії. Характеристика методів наукового дослідження педагогічної майстерності: теоретичних та емпіричних. Теоретичні методи: аналіз, синтез, порівняння, класифікація, абстрагування, конкретизація, моделювання. Емпіричні методи: педагогічне спостереження, опитування, експертна оцінка, тестування. Педагогічний експеримент (констатувальний та формувальний).

Тема 1.3. Сутність педагогічної діяльності

Суспільна значущість професії педагога, його функції. Поняття педагогічної діяльності. Професійно важливі якості педагога. Змістова характеристика основних компонентів професійної діяльності: мета

діяльності, суб'єкт, об'єкт діяльності, засоби діяльності; результати діяльності (рівень сформованості необхідних рис та якостей особистості).

Тема 1.4. Педагогічна майстерність викладача на різних видах навчальних занять

Класифікація організаційних форм навчання і видів навчальних занять. Переваги та недоліки лекційного методу навчання. Майстерність викладача у реалізації основних дидактичних завдань лекції. Типи лекцій та майстерність їх організації. Майстерність викладача в управлінні пізнавальною діяльністю здобувачів. Методи активізації пізнавальної діяльності. Стимули активізації пізнавальної діяльності здобувачів. Методика читання лекції. Лекторські дані. Майстерність проведення практичних занять. Види семінарських занять, їх цілі та завдання, майстерність та методика проведення. Колоквіуми. Самостійна робота здобувачів.

Тема 1.5. Педагогічна техніка та її характеристики

Поняття педагогічної техніки та її види: зовнішня та внутрішня. Внутрішня техніка: концентрація розумових та фізичних сил педагога на досягненні дидактичної та виховної мети; механізми налаштування педагога, зняття зайвого напруження; розподіл уваги (велике, середнє, мале коло); створення творчої ділової атмосфери в аудиторії.

Невербальні засоби – статична експресія, динамічна експресія.; міжособистісний простір – дистанція, розміщення учасників спілкування; часові характеристики спілкування. Вербальні засоби - заохочувальні висловлювання, діалогізація мовлення, різноманітне використання інтонаційно-просодичних засобів, створення ефективної вербальної комунікації.

Тема 2.2. Майстерність публічного виступу

Алгоритм публічного виступу. Підготовка до виступу. Психологічні аспекти ораторської майстерності. Ораторська майстерність та техніки доповідача. Типи ораторів. Невербальні характеристики та манери оратора. Особливості аудиторії та саморегуляція доповідача.

Тема 2.3. Педагогічна майстерність вирішення конфліктних ситуацій

Педагогічний конфлікт та його структура. Фази конфліктної ситуації. Стили поведінки у конфліктній ситуації. Педагогічні тактики та стратегії вирішення конфліктних ситуацій. Методи залагодження конфліктних ситуацій у педагогічній взаємодії.

Тема 2.4. Імідж викладача. Кодекс честі викладача. Поняття «імідж» та його структура.

Принципи і технології формування іміджу викладача. Складові іміджу. Шляхи створення творчого самопочуття викладача. Роль артистизму в процесі педагогічного спілкування та його функції: мотиваційна, мобілізаційна, атрактивна, фасилітаторська, стимуляційна, синтетична. Кодекс честі. Основні моральні принципи університетської громади

Політика та контроль

Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідуваність і виконання завдань

Відвідування лекційних занять не оцінюється, але є бажаним, оскільки навчальний матеріал викладається в доступній формі та є можливість обговорення дискусійних питань та уточнення незрозумілих моментів. Здобувачу вищої освіти складно буде належно підготуватись до практичного заняття, виконати практичне завдання, якщо він буде пропускати лекції. Однак, відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь здобувачів вищої освіти на семінарських (практичних) заняттях є обов'язковою. Кожне пропущене семінарське заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг з дисципліни. У разі пропуску семінарського заняття здобувачем вищої освіти обов'язково повинні бути вивчені теми, а також виконані всі завдання. Контроль знань (розуміння) здобувачем вищої освіти пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, з яким можна ознайомитися на сайті кафедри психології і педагогіки.

За присутність на семінарських заняттях бали не ставляться. На семінарському занятті здобувач вищої освіти може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завдань), однак висловлювати позицію, читаючи з аркуша паперу чи гаджетів не варто. Відповідати на питання викладача, читаючи з екрану смартфона, ноутбуку чи з підручника не варто також. Це характеризує рівень підготовки здобувача вищої освіти не з кращого боку.

Форми роботи

Лекції, семінарські заняття. Тематика лекцій висвітлена у робочій програмі (силабусі) дисципліни. Вітаються питання від здобувачів вищої освіти до викладача під час лекції. Допускається і вітається діалог між здобувачем вищої освіти і викладачем на лекції. На семінарських заняттях здобувачі вищої освіти фокусують свою увагу на аналізі педагогічних та психолого-педагогічних явищ та оволодівають активними прийомами управління дискусією.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів вищої освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, «Положення про систему запобігання плагіату, фабрикації, фальсифікації в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://osvita.kpi.ua/ppszp>, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

Політика використання штучного інтелекту

Політика використання штучного інтелекту та її принципи регламентуються наказом «Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/1225>

6. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Поточний контроль: [опитування за темою заняття, домашня контрольна робота](#).

Календарний контроль: [проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог си́лабусу](#).

Семестровий контроль: [залік](#).

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни «Педагогічна майстерність», семестровий контроль з якої передбачений у вигляді заліку, розроблено за типом РСО-1 включає оцінювання заходів поточного контролю з дисципліни впродовж семестру.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

1) робота на семінарських (практичних) заняттях (відповіді, вирішення завдань і доповнення відповідей інших у процесі дискусії);

2) виконання домашньої контрольної роботи.

Здобувач вищої освіти отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь на проведених семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої освіти.

Викладач оцінює роботу здобувача вищої освіти на кожному семінарському занятті.

Домашня контрольна робота (ДКР) складається з 45 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни.

Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти визначені у положенні про РСО з дисципліни та представлені у Додатку 1.

Здобувач вищої освіти може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення здобувача з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Умови допуску до семестрового контролю: [зарахування усіх передбачених РП завдань.](#)

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

7. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам вищої освіти

Вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи» проводиться згідно існуючої методики організації навчального процесу у закладах вищої освіти, що передбачає питому вагу самостійної роботи здобувачів вищої освіти. За кожною темою наводяться посилання на список основної та допоміжної літератури, що не виключає можливості здобувачам вищої освіти самостійно, по узгодженню з викладачем, розширити цей список.

Лекції проводяться з використанням мультимедійних презентацій (за наявності умов в аудиторії). Працюючи на лекції здобувачу вищої освіти варто конспектувати основні поняття, ознаки, класифікації, визначення, алгоритми, про які розповідатиме викладач. Якщо здобувач вищої освіти буде уважно слухати, фіксувати відповідний матеріал, потім прочитає цей текст, застосує його при вирішенні завдання чи підготовці до практичного заняття. Якщо після цього здобувач вищої освіти презентує свою обґрунтовану позицію (думку), критично оцінить позиції (думки) інших здобувачів вищої освіти, ставитиме питання викладачу та здобувачам вищої освіти – обсяг засвоєного ним навчального матеріалу та глибина його розуміння збільшуватиметься в рази.

Готуючись до семінарського заняття здобувач вищої освіти має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, бажано ознайомитись з додатковими ресурсами в мережі. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений здобувач вищої освіти не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж здобувач вищої освіти не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на питання викладача. Навіть якщо здобувач вищої освіти не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. При цьому не треба боятися помилитися – одним з важливих завдань вивчення гуманітарних дисциплін є вироблення вміння логічно мислити і відповідно висловлювати власні думки. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи здобувача вищої освіти і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне

ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено

Професором кафедри психології та педагогіки, д. психол. н., професоркою Волянчук Наталією Юріївною,
доцентом кафедри психології та педагогіки, к.психол.н, Москаленко Ольгою Володимирівною

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 20 від 24.06.2026 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 13 від 26.06.2026 р.)

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

- 1) робота на семінарських (практичних) заняттях (відповіді, вирішення завдань і доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії);
- 2) виконання домашньої контрольної роботи.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Робота на семінарських (практичних) заняттях.

Максимальна кількість балів складає 10 (максимальна кількість балів на 1 занятті – 5):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії	4-5
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	2-3
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	0

2. Домашня контрольна робота

Домашня контрольна робота містить 45 тестових питань, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді, серед яких правильною є лише одна. Задача здобувача вищої освіти – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на його думку) та позначити його у будь-який зручний спосіб. Домашню контрольну роботу здобувачі вищої освіти виконують самостійно, протягом тижня в зручний час. Доступ до ДКР надається в призначений час про що усі здобувачі вищої освіти будуть сповіщені, посилання надіслано. Орієнтовна тривалість виконання ДКР – 50 хвилин.

Здобувач вищої освіти може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Максимальна кількість балів складає 90 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 2):

Тестове завдання виконано правильно (кожне з 45)	2
Тестове завдання виконано неправильно (кожне з 45)	0

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RD = 10 + 90 = 100 \text{ балів.}$$

Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру необхідну кількість балів ($RD \geq 0,6R$) мають можливість:

- а) отримати залікову оцінку (залік) відповідно до набраного рейтингу (рейтингові бали переводяться до оцінки згідно із таблицею та заносяться до відомості семестрового контролю);
- б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки.

При цьому попередній рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни скасовується і він отримує оцінку R_3 тільки за результатами залікової контрольної роботи.

Перелік питань до залікової контрольної роботи наведено у Додатку 2.

Здобувачі вищої освіти, які не виконали всіх передбачених програмою дисципліни завдань не допускаються до заліку.

Залікова контрольна робота (ЗКР) складається зі 100 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. ЗКР проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається здобувачам вищої освіти лише під час проведення заліку.

тестове завдання виконано правильно (кожне з 100)	1
тестове завдання виконано неправильно (кожне з 100)	0

Для отримання здобувачом відповідних оцінок (ECTS та традиційних) його рейтингова оцінка (**RD**) переводиться згідно з таблицею:

RD	Оцінка ECTS	Оцінка традиційна
95 – 100	відмінно	Відмінно
85 – 94	дуже добре	Добре
75 – 84	добре	
65 – 74	задовільно	Задовільно
60 – 64	достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	
RD < 60	незадовільно	Незадовільно

Перелік питань до залікової контрольної роботи

1. Визначте поняття педагогічної майстерності, її критерії та рівні.
2. Охарактеризуйте структурні елементи педагогічного спілкування
3. Проаналізуйте прогностичні і уміння, як критерій педагогічної майстерності.
4. Розкрийте особливості вимог до мовленнєвої культури викладача.
5. Розкрийте сутність авторських педагогічних розробок.
6. Проаналізуйте мобілізаційні уміння, як критерій педагогічної майстерності.
7. Розкрийте особливості застосування психотехніки в педагогічному процесі.
8. Розкрийте значення артистизму викладача у педагогічній діяльності.
9. Проаналізуйте інформаційні уміння, як критерій педагогічної майстерності.
10. Проаналізуйте види педагогічних здібностей.
11. Проаналізуйте аналітичні уміння, як критерій педагогічної майстерності.
12. Розкрийте основні вимоги до усного мовлення.
13. Розкрийте механізми міжособистісного сприйняття, що сприяють підвищенню ефективності педагогічного спілкування.
14. Проаналізуйте роль педагогічної культури в процесі навчання.
15. Визначте способи формування педагогічних і артистичних здібностей.
16. Проаналізуйте орієнтаційні уміння, як критерій педагогічної майстерності.
17. Охарактеризуйте педагогічний такт та його складові.
18. Проаналізуйте елементи професійної компетентності викладача.
19. Розкрийте структуру комунікативного впливу.
20. Розкрийте значення іміджу викладача в педагогічному середовищі.
21. Проаналізуйте рефлексивні уміння, як критерій педагогічної майстерності.
22. Розкрийте зміст прийомів привертання та утримання уваги.
23. Проаналізуйте організаційні уміння, як критерій педагогічної майстерності.
24. Розкрийте сутність механізмів міжособистісного сприйняття в педагогічному процесі.
25. Проаналізуйте розвивальні уміння, як критерій педагогічної майстерності.
26. Розкрийте особливості соціально-перцептивних стереотипів, що виникають в педагогічному спілкуванні у процесі міжособистісного сприйняття.
27. Охарактеризуйте уміння, що є складовими моделі професійної компетентності викладача.
28. Проаналізуйте значення культури і техніки рухів педагога під час педагогічного процесу.
29. Розкрийте особливості вияву педагогічної техніки.
30. Розкрийте роль і місце стереотипів у міжособистісному пізнанні під час педагогічного процесу.
31. Розкрийте сутність поняття стиль педагогічного спілкування. Види педагогічного спілкування.
32. Проаналізуйте основні вимоги педагогічного такту.
33. Визначте комунікативні типи особистості за класифікацією В. Сатир.
34. Охарактеризуйте стилі педагогічного спілкування
35. Визначте чинники соціально-перцептивних спотворень, які заважають викладачеві правильно сприймати та оцінювати здобувачів.
36. Охарактеризуйте стилі педагогічного спілкування за К. Левінім.
37. Проаналізуйте типи поведінки викладачів за Д. Райенсом.
38. Розкрийте сутність принципів і технологій утворення іміджу.
39. Охарактеризуйте стилі педагогічного спілкування
40. Охарактеризуйте комунікативну поведінку викладача та одну з типологій.
41. Проаналізуйте рефлексивні уміння, як критерій педагогічної майстерності.
42. Визначте стилі педагогічного спілкування за С. Вовченко.
43. Проаналізуйте типи поведінки викладачів та відповідні моделі спілкування
44. Розкрийте основні вимоги педагогічного такту.
45. Охарактеризуйте компоненти педагогічної майстерності викладача.
46. Розкрийте особливості вияву педагогічної техніки.
47. Визначте особливості моделей спілкування
48. Визначте, ролі які виконує викладач під час педагогічного спілкування.